

## LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS MOKINIŲ MOKYMOSI PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS 5–8 klasės

Mokinių žinios, gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, pažanga vertinami pagal UTA BP reikalavimus, lietuvių kalbos ir literatūros metodinėje grupėje apsvaistytą dalyko vertinimo tvarką.

5–8 klasių mokinių pasiekimai vertinami naudojant formalųjį vertinimą, pagrįstą išsilavinimo standartais, ir neformalųjį vertinimą, pagrįstą vertinimo, informacijos kaupimo, fiksavimo ir informavimo būdais.

Formuojamasis vertinimas vyksta kiekvieną pamoką (nuolatinis informacijos apie mokinių žinias, supratimą, gebėjimus, nuostatas rinkimas ir analizavimas, tos informacijos panaudojimas planuojant, koreguojant numatytas mokymo(si) veiklas, grįžamosios informacijos mokiniams mokymo(si) proceso metu teikimas, mokinių įsivertinimo ir vienas kito vertinimo gebėjimų ugdymas). Diagnostinis vertinimas dažniausiai taikomas mokslo metų pradžioje, kuris padeda išsiaiškinti mokymosi galimybes ar spragas, šiuo vertinimu naudojamosi siekiant išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą, skyrių ar programos dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus.

Vertinama ir skatinama įsivertinti visų lietuvių kalbos ir literatūros sričių gebėjimus: kaip mokinsys išmoko klausytis kitų, kaip pats geba kalbėti ir kalbėtis, kaip skaito ir supranta skaitomus tekstus, kaip geba pats rašyti ir kurti tekstus, kiek suvokia kalbą kaip socialinį reiškinį, pažįsta lietuvių kalbos sandarą. Vertinamos šios pasiekimų sritys: kalbėjimas, klausymas ir sąveika; skaitymas, teksto supratimas ir literatūros bei kultūros pažinimas; rašymas ir teksto kūrimas; kalbos pažinimas.

Įgyvendinant BP ugdomos šios kompetencijos: komunikavimo, pažinimo, kultūrinė, skaitmeninė, kūrybiškumo, pilietiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos. Kompetencijos vertinamos formuojamuoju vertinimu kartu su dalykiniais pasiekimais. Mokinių kompetencijos, įgytos dalyvaujant kultūrinėse ir kitose ugdomosiose veiklose (renginiuose, konferencijose, modulio pamokose ar kt.), gali būti vertinamos mokyklos nustatyta tvarka, pvz., kaupiant mokinio veiklų aplanką „Mokinių aplankai“, fiksuojant mokinių pasiekimų informaciją dienyne.

Lietuvių kalbos diktantai, rašiniai, atpasakojimai, viešasis kalbėjimas vertinami remiantis lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo bendrųjų programų mokinių darbų vertinimo aprašais.

### Diktanto vertinimo normos:

| Pažymys | Diktanto klaidų skaičius |               |               | Žodžių diktanto klaidų skaičius |
|---------|--------------------------|---------------|---------------|---------------------------------|
|         | Rašybos                  | Skyrybos      | Bendras       |                                 |
| 10      | 1                        | 1             | 1             | 1                               |
| 9       | 1                        | 2             | 2             | 2                               |
| 8       | 2                        | 3             | 3             | 3                               |
| 7       | 4                        | 5             | 5             | 4                               |
| 6       | 5                        | 6             | 6–7           | 5                               |
| 5       | 6                        | 7–8           | 8–9           | 6                               |
| 4       | 7–8                      | 9–10          | 10–11         | 7–8                             |
| 3       | 9–10                     | 11–12         | 12–15         | 9–10                            |
| 2       | 11–12                    | 13–15         | 16–19         | 11–12                           |
| 1       | 13 ir daugiau            | 16 ir daugiau | 20 ir daugiau | 13 ir daugiau                   |

**Kontroliniams diktantams rekomenduojamas žodžių skaičius:**

| Klasė   | Diktanto | Žodžių diktanto |
|---------|----------|-----------------|
| 5 klasė | 90–100   | 20–25           |
| 6 klasė | 110–120  | 25–30           |
| 7 klasė | 120–130  | 30–35           |
| 8 klasė | 130–140  | 35–40           |

Vertinant diktantą taisoma, bet klaidomis nelaikoma:

1. Klaidos iš neišeitų rašybos ir skyrybos taisyklių;
2. Klaidos rašybos taisyklėmis nepatikrinamuose žodžiuose, jei su tų žodžių rašyba mokiniai nebuvo supažindinti;
3. Akivaizdūs apsirikimai. Jei tokių apsirikimų diktante yra 3, jie laikomi viena klaida;
4. Kitaip negu buvo diktuojama parašyti žodžiai, jeigu jie gali būti rašomi dvejopai;
5. Vietoj vienu skyrybos ženklų padėti kiti, jeigu tokia skyryba neprieštaruja taisyklėms;
6. Tokie parašymo atvejai, kai skyrybos ženklai gali būti dedami arba nededami rašančiojo nuožiūra.

Laikoma viena klaida:

1. Tas pats žodis, parašytas netaisyklingai kelis kartus;
2. Vieno tipo klaida skirtinguose žodžiuose;
3. Jeigu žodį reikia skirti iš abiejų pusių, o mokinys skyrė iš vienos;
4. Skyrybos klaidos, pažeidžiančios tą pačią taisyklę, visiškai vienodos sandaros sakiniuose;
5. Dvi vieno tipo klaidos.

**ĮVAIRIŲ RAŠTO DARBŲ VERTINIMO NORMOS****Atpasakojimo vertinimo normos:**

|                                                                                                                 | 5                                                                                                                                                                  | 4                                                                                                                                    | 3                                                                                                                    | 2                                                                                                                    | 1                                                                                                   | 0                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Turinio atskleidimas: esmės ir įvykių tarpusavio ryšių supratimas                                            | Atrinkti svarbiausi, esminiai dalykai. Puikiai suprastos ir atskleistos veiksmo aplinkybės ir veikėjų charakterio savybės, jų poelgiai, kurie nulėmė veiksmo eigą. | Atrinkti esminiai dalykai. Suprastos pagrindinės aplinkybės ir personažų charakterio savybės ar poelgiai, kurie nulėmė veiksmo eigą. | Ne visai suprastos aplinkybės ar personažų motyvai ir poelgiai, kurie nulėmė veiksmo eigą.                           | Tik dalis aplinkybių ar personažų motyvų ir poelgių suprasta, todėl veiksmo priežastys ne visai paaiškintos.         | Bandoma suprasti, kas vyksta tekste, bet pasakojant klystama.                                       | Tekstas visiškai nesuprastas, rašoma apie dalykus, kurių nebuvo atpasakojimo tekste. |
| II. Teksto prasmės suvokimas ir atskleidimas: pagrindinės minties, vertybinių autoriaus nuostatų ir perkeltinių | Puikiai suprastos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos ir išryškintos atpasakojant. Puikiai paaiškintos                                                       | Suprastos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos ir išryškintos atpasakojant. Paaiškintos ne tik tiesiogiai                       | Tik iš dalies suprastos ar ne visai išryškintos autoriaus ir veikėjų vertybinės nuostatos. Stengiamasi paaiškinti ne | Autoriaus ir veikėjų nuostatos tik bandomos aiškinti. Paaiškintos tik tiesiogiai pasakytos prasmės, susikoncentruota | Apie vertybinius dalykus tik užsimenama. Esmė nesuprasta, nukrypta į neesminių dalykų paaiškinimus. | Autoriaus idėjos, vertybinės nuostatos visiškai nesuprastos.                         |

|                                                                                |                                                                                                                                                               |                                                                                                                              |                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| prasmų supratimas                                                              | ne tik tiesiogiai pasakytos prasmės, bet ir nutylėti ar prieštaringi dalykai.                                                                                 | pasakytos prasmės, bet ir nutylėti ar prieštaringi dalykai.                                                                  | tik tiesiogines, bet ir perkeltines ar tiesiogiai nepasakytas prasmes.                                                                                    | ties neesminėmis detalėmis, trūksta paaiškinimų, kurie atskleistų teksto supratimą.                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                     |
| III. Teksto struktūra, stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė | Tekstas prasmingai suskirstytas pastraipomis; kalba aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai ir pagal situaciją; žodynas turtingas; sakinių struktūra įvairi. | Tekstas tinkamai suskirstytas pastraipomis; kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme. | Tekstas ne visai tinkamai suskirstytas pastraipomis; pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme. | Yra daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažniausiai nejaučiamos pastraipos ar sakinio ribos. Didelė dalis sakinių elementarios struktūros; žodynas elementarus arba žodžiai dažnai vartojami netinkama reikšme. | Testas nenuoseklus, nerišlus, pastraipomis neskaidoma arba skaidymas pastraipomis nemotyvuotas. Sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme. | Tekstas nerišlus, neaiškus. Sakiniai neaiškos struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme. |
| IV. Raštingumas                                                                | Rašoma taisyklinga kalba, be klaidų.                                                                                                                          | Rašoma taisyklinga kalba, 1–2 klaidos.                                                                                       | Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, yra 3–5 klaidos.                                                                                                     | Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, yra 6–8 klaidos.                                                                                                                                                      | Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (9–12 klaidų).                                                                                                                               | Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (13 ir daugiau klaidų).                                                 |

**Rekomenduojamas atpasakojimo teksto žodžių skaičius:**

| Klasė | Žodžių skaičius |
|-------|-----------------|
| 5–6   | 150–200         |
| 7–8   | 200–300         |

| Taškai | Pažymys |
|--------|---------|
| 20–19  | 10      |
| 18–17  | 9       |
| 16–15  | 8       |
| 14–13  | 7       |
| 12–11  | 6       |
| 10–9   | 5       |
| 8–7    | 4       |
| 6–5    | 3       |
| 4–3    | 2       |
| 2–1    | 1       |

**Rašinio (laiško) vertinimo normos:**

|                                                                                       | 5                                                                                                                                                                               | 4                                                                                                                                                                                    | 3                                                                                                                                                                                                                                    | 2                                                                                                                                                                                                                          | 1                                                                                                                                                                                                                                                                            | 0                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| I. Temos suvokimas ir jos plėtojimas, teiginių pagrindimas, argumentų tinkamumas      | Tema puikiai suprasta, tinkamai pasirinkti aspektai. Argumentai parinkti taikliai.                                                                                              | Tema suprasta, pasirinkti tinkami aspektai. Argumentų pakanka.                                                                                                                       | Tema suprasta, aspektai pasirinkti tinkamai, tačiau ne visur pavyksta išvengti paviršutiniškumo. Didžioji dalis argumentų yra tinkami, bet kartais nepavyksta išvengti jų atsitiktinumo                                              | Tema suprasta paviršutiniškai arba iš dalies; pasirinkti aspektai ne visi išplėtoti arba prieštarauja vienas kitam; dažnai tuščiažodžiaujama. Argumentai formalūs, paviršutiniški                                          | Tema suprasta tik iš dalies; pasirinkti aspektai nepadedą atskleisti temos arba negebama jų išskirti; dažnai tuščiažodžiaujama. Bandoma argumentuoti                                                                                                                         | Tema nesuprasta arba rašoma apie dalykus, nesusijusius su tema. Neargumentuojama ar tuščiažodžiaujama.                                                                                     |
| II. Struktūra ir nuoseklumas, stilius, žodyno turtingumas, sintaksinių formų įvairovė | Skaidymas dalimis ir pastraipomis itin tikslingas; mintys plėtojamos nuosekliai ir kryptingai. Kalba stilinga, sakiniai įvairūs, žodžiai parenkami tiksliai ir pagal situaciją. | Visos trys struktūrinės dalys tinka temai; pastraipomis skaidoma prasmingai, mintys plėtojamos nuosekliai. Kalba aiški, rišli; žodžiai parenkami tiksliai; sakinių struktūra įvairi. | Yra visos trys struktūrinės dalys, tekstas ne visada prasmingai suskaidytas pastraipomis; gali pasitaikyti pasikartojimų ar tam tikro nenuoseklumo. Kalba aiški, rišli; sakinių struktūra įvairi; žodžiai vartojami tinkama reikšme. | Struktūrinės dalys turi trūkumų, ne visada jaučiamos pastraipų ribos; gali būti kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Pasitaiko aiškumo, rišlumo, sakinių struktūros trūkumų; žodžiai ne visada vartojami tinkama reikšme. | Yra ne visos struktūrinės dalys, nejaučiamos pastraipų ribos; kartojama ar pasakojama nenuosekliai. Yra daug aiškumo, rišlumo trūkumų; dažniausiai nejaučiamos sakinio ribos arba sakiniai elementarios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme | Struktūra pabira; nejaučiamos pastraipų ribos; nuolat kartojama tas pats. Kalba neaiški, nerišli; sakiniai neaiškios struktūros; žodynas skurdus arba žodžiai vartojami netinkama reikšme. |
| III. Raštingumas                                                                      | Rašoma taisyklinga kalba, be klaidų.                                                                                                                                            | Rašoma taisyklinga kalba, 1-3 klaidos.                                                                                                                                               | Rašoma pakankamai taisyklinga kalba, yra 4–6 klaidos.                                                                                                                                                                                | Rašoma ne visai taisyklinga kalba, yra 7–10 klaidų.                                                                                                                                                                        | Yra nemažai kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (11–16 klaidų).                                                                                                                                                                                                               | Yra daug kalbos, rašybos ir skyrybos klaidų (17 ir daugiau klaidų).                                                                                                                        |

| Taškai | Pažymys |
|--------|---------|
| 15–14  | 10      |
| 13–12  | 9       |
| 11     | 8       |
| 10     | 7       |
| 9–8    | 6       |
| 7–6    | 5       |
| 5–4    | 4       |
| 3–2    | 3       |
| 1      | 2       |
| 0      | 1       |

#### Rekomenduojamas rašinio (laiško) žodžių skaičius:

| Klasė | Žodžių skaičius |
|-------|-----------------|
| 5–6   | 150–200         |
| 7–8   | 200–250         |

#### Kalbėjimo vertinimo normos:

| Kriterijus                                                                                  | Taškai | Aprašymas                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Temos (užduoties, klausimo) atskleidimas ir kalbėjimo tikslo suvokimas</b>            | 5      | Tema puikiai atskleista. Aiškiai suformuluota pagrindinė temos mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (į ją vedantys) svarbiausi teiginiai, atskleidžiama mokinio pozicija. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.). |
|                                                                                             | 4      | Tema atskleista. Suformuluota pagrindinė temos mintis (pagrįsta išvada) ir iš jos kylantys (į ją vedantys) svarbiausi teiginiai, mokinio pozicija aiški. Tinkamai parinkti argumentai (pasakojimai, pavyzdžiai, analogijos, pateikiama iliustracinė medžiaga ir pan.).                         |
|                                                                                             | 3      | Tema atskleista. Pagrindinę mintį galima suprasti iš ją pagrindžiančių teiginių, argumentuojama, suformuluojamos išvados.                                                                                                                                                                      |
|                                                                                             | 2      | Kartais nukrypstama nuo temos, dalis argumentų netinkami arba jų trūksta, išvados neaiškios.                                                                                                                                                                                                   |
|                                                                                             | 1      | Nukrypstama nuo temos, teiginiai nepagrįsti, tuščiažodžiaujama.                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                                             | 0      | Kalbama ne į temą.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>II. Kalbėjimo struktūra, aiškumas, sklandumas, rišlumas, sakinių ir žodyno įvairovė.</b> | 5      | Yra visos struktūrinės kalbos dalys, jų proporcijos tinkamos. Kalbama sakytine kalba, įtaigiai, logiškai, nuosekliai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 1–2 trūkumai).                                                                            |
|                                                                                             | 4      | Yra visos struktūrinės kalbos dalys. Kalbama aiškiai, sklandžiai, rišliai, struktūruotai. Žodynas turtingas, sakinių struktūra įvairi (gali būti 3–4 trūkumai).                                                                                                                                |
|                                                                                             | 3      | Kalbama pakankamai sklandžiai, rišliai, pasitaiko minties šuolių. Žodynas ir sakinių struktūra tinkama (gali būti 5–6 trūkumai).                                                                                                                                                               |
|                                                                                             | 2      | Kalbama nepakankamai rišliai, sakiniai vienodos struktūros, trūksta žodžių. Raiškos trūkumai netrukdo suprasti sakomo teksto.                                                                                                                                                                  |
|                                                                                             | 1      | Kalbama nesklandžiai, vartojama nemotyvuotų įterpinių, daroma daug pauzių. Raiškos trūkumai trukdo suprasti sakomą tekstą.                                                                                                                                                                     |
|                                                                                             | 0      | Kalbama labai trumpai, nesklandžiai, nerišliai. Beveik nesugebama sieti sakinių, dažnos nepagrįstos pauzės. Sunku suprasti sakomą tekstą.                                                                                                                                                      |
| <b>III. Tarties,</b>                                                                        | 5      | Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                     |           |                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>kirčiavimo,<br/>intonacijos,<br/>gramatikos ir<br/>žodyno<br/>taisyklingumas,<br/>tinkamumas</b> |           | normas (gali būti 1–2 trūkumai). Kalbama tinkama intonacija.                                                                                                      |
|                                                                                                     | 4         | Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas atitinka bendrinės kalbos normas (gali būti 3–4 trūkumai). Pasitaiko vienas kitas trūkumas. Kalbama tinkama intonacija. |
|                                                                                                     | 3         | Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas vartojami pakankamai taisyklingai (5–6 trūkumai).                                                                       |
|                                                                                                     | 2         | Tartis, kirčiavimas, gramatika ir žodynas dažnai vartojami netinkamai, netaisyklingai, daromos klaidos netrukdo suprasti teksto.                                  |
|                                                                                                     | 1         | Daroma daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tai trukdo suprasti tekstą.                                                                         |
|                                                                                                     | 0         | Daroma labai daug tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidų. Tekstas nesuprantamas.                                                                        |
| <b>Taškų suma</b>                                                                                   | <b>15</b> |                                                                                                                                                                   |

**Siūlomas vertinimas pažymiu:**

| Surinkti taškai | Pažymys |
|-----------------|---------|
| 15              | 10      |
| 14              | 9       |
| 13–12           | 8       |
| 11–10           | 7       |
| 9–8             | 6       |
| 7–6             | 5       |
| 5–4             | 4       |
| 3               | 3       |
| 2               | 2       |
| 1               | 1       |